

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" עטרת שרה"
ע"ש רבי רפאל זביחי בן פינחס זצ"ל ע"ש מנ"י שרה זביחי בת דינה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

עלון חג הפסח

עלון מס': 2013 | תשפ"ד

ליקט וערך: הרב רפאל זביחי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב
העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זביחי שליט"א

עלון חג

מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון

עלון מורחב

המצווה הנוהגת בכל רגע ורגע מרגעי החג וחולו של מועד, היא מצוות השמחה. והגאון מוילנה זצ"ל כבר הגדירה כמצווה הקשה ביותר בתורה: לשמוח ברציפות שבעה ימים, בלא הפוגה. לא להתעצב ולא לרגז, לא להתעצבן ולא לדאוג - איך אפשר, איך יתכן, איך נוכל להתעלם מהמצוקות ומהטרדות, לשכוח את מדווי הגוף והנפש, את קשיי הפרנסה, את החובות המלוות, כל קשיי החיים ועצבונם. איך אפשר להתעלם מהמכלול הרחב יותר, מבעיות הביטחון, מהאיבה הנוראה האופפת אותנו. ואיך אפשר לשכוח את ההירדררות הרוחנית, התנכלות חלקים מהעם למורשת ולנושאה, מהשיטנה והשיסוי, ההסתה וההתנכלות באורח שיטתי ורצוף. איך אפשר להתעלם מכל אלו - להתנתק ו... לשמוח?! ברם, אם התורה ציוותה עלינו לשמוח, אות הוא שאפשר. וכשנתבונן בדבר נמצא שבחג עצמו ובענייניו נרמזה הדרך שעל ידה נוכל להגיע לשמחה.

נקדים סיפור: היה זה בעת מלחמת ששת הימים. ניצחון בזק, זוהר כברק, חלום דור הוגשם. הכותל בידינו, קבר רחל שוחרר, מערת המכפלה, היינו כחולמים. בבת אחת יצאנו מאפילה לאורה, ממבוכת ימי ההמתנה מורטי העצבים לרוממות רוח ופורקן. הכל היו בטוחים שאלו פעמי הגאולה, הנה הנה משיח בא. ההמשך ידוע, מלחמת יום כיפור והאינתיפאדה, ועד למבוכת אלו הימים. אך באותם ימי אופוריה פנו אל אחד מזקני ירושלים, צדיק וקדוש, ושאלו לחוות דעתו: האמנם הגאולה בשער? פתח הצדיק ואמר: הגאולה הקרובה תהיה כעין גאולת מצרים. ושם נאמר כי סימן זה היה מסור בידם, שהגואל יבוא ויאמר "**פקד פקדתי אתכם**". ורבים תמהו, מה החידוש הגלום במילים אלו, הלא כל אדם שיתיימר להיות הגואל יוכל לאומרם.

אבל כשנתבונן בדבר נראה, שיש כאן חידוש עצום. כי כל מי שיתיימר לגאול, יבוא ויבשר: "היכוננו לגאולה הקרובה". אבל משה רבינו, הגואל האמיתי, בא וחדש: דעו שהגאולה כבר החלה, "פקוד פקדתי", בלשון עבר. התהליך החל כבר, ויגיע לשיאו בגילויים הנשגבים של יום היציאה ממצרים, "במורא גדול זה גילוי שכונה!" אף אני אומר כך - סיים את דבריו - יש כאן שורה של צעדים, שכולם סלילת הדרך: קיבוץ הגלויות, פריחת מרכזי התורה, התפתחות הטכנולוגיה, בניין הארץ, מלחמת ששת הימים - וגם הנסיגות שבדרך הן חלק מהתכנית הכוללת, כשם שפרעה גזר על הכבדת העבודה, וקירב בכך את קיצו של השיעבוד! כהכבדת לב פרעה אחר כל מכה, שסללה את הדרך לשלב הבא!

זהו, למעשה, לקח שבעת ימי חג הפסח. שהרי הגאולה הייתה בליל הסדר - אבל פרעה גייס את חילו, ואסר את מרכבותיו. ורדף אחרי בני ישראל, ועיניהם חשכו. "**ופרעה הקריב - הקריב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים**". והתייראו, וזעקו, שבו בתשובה, ונושעו בתשועה שלימה. ים סוף נבקע, עברו בתוך הים ביבשה, חזו מחזות נבואה, וראו את שונאיהם שוקעים במצולות ים, לא הוסיפו לראותם עוד עד עולם, וענו שירה בשמחה רבה!

הבה נשים זאת אל לבנו. נתבונן ונראה כי מצויים אנו בעיצומה של תקופה גדולה, כבירה, הסוללת בעקביות ובמהירות דרך לגאולה השלימה, הקרובה כל כך. הנה היא עומדת אחר כותלנו. היום או מחר בוא תבוא ברינה! "ובאמת יציאת מצרים ישנה בכל אדם ובכל זמן". זהו שנאמר: "**אל מוציאם ממצרים**", בלשון הווה. וזהו שנאמר: "**מן המצר - בחינת מצרים שאני שוקע בה - קראתי יה, ענני במרחב יה**". ועל כל אחד, עם כל מועקותיו, לדעת שהישועה כבר הוכנה, וליד כל 'אגם מר', צומח 'העץ' שימתיקו. אך כמו במצרים ובמרה, נצרכה זעקה ושוועה, ואז אורו העיניים בגאולה ובישועה. **האין בידיעה זו כדי להביאנו לשמחה?!**

ליל הסדר נקרא כך על שום שהוא מסודר בסימנים קבועים ומוסכמים. מספר הסימנים ב"סדר" עולה למנין ט"ו, כנגד התאריך ט"ו בניסן, כנגד חודש האביב בגימטריה ט"ו, וכנגד ט"ו המעלות המפורטות בהגדה "על אחת כמה וכמה וכו'".

ההפרש החשבוני בין חמץ לבין מצה, הינו 3. (חמץ = 138), (מצה = 135). כי 3 הבדלים יש בין אפיית חמץ לבין אפיית מצה, הקמה: חמץ - קמת רגיל, מצה - קמת שמור, המים: חמץ - רגילים, מצה - מים שלנו, הזמן: חמץ - זמן רב, מצה - פחות מ-18 דקות.

הכרפס מסמל את העבודה הקשה, כרפ"ס בנוטריקון למפרע: ס' פרך, כלומר, 60 ריבוא עבדו עבודת פרך.

שתיית ארבע כוסות: כנגד 4 לשונות הגאולה "והוצאתי", "והצלתי", "והגאלתי", "ולקחתי". וכן כנגד 4 גזרות שגזר פרעה הרשע (1) עבודת פרך, לבנות ערי מסכנות לפרעה. (2) המתת כל זכר כשנולד. (3) השלכת הבנים ליאור. (4) לקושש קש לתבן. (שמות רבה)

"נוס יין" בגימטריה 156, אם נכפיל 156 ב-4 כוסות, נקבל 624, כמו המילה חרות. (רבי אהרן מקרלין)

והיא שעמדה לאבותינו ולנו - והיא ראשי תיבות: ו' - ששה סדרי משנה, ה' - חמשה חומשי תורה, י' - עשרת הדברות, א - ה' יתברך (יחיד), בזכות לימוד תורה וקיום המצוות הצלחנו לשרוד ולשמור על הגחלת. (אברבנאל)

להקל על ה'סדר' בליל פסח, נוצרה מערכת סימנים המיוחסת לרש"י או לרבי שמואל מפליזא. מעיון בסימנים עולות התמיהות: מדוע בראשונה נכתב 'רחץ' ולאחר מכן 'רחה'? ומדוע כתוב 'מוציא' במקום 'מוציא' כפי נוסח הברכה? ובכלל, הרי החרוזים בסימנים אינם תואמים זה לזה?! והאמת שחלה טעות אחת בלבד. האות ה'א' של "רחה" שייכת ל"מוציא", שלאחר מכן אם נחזיר אותה למקומה, הכל יבוא על מקומו כך: מגיד, רחץ - המוציא, מצה.

בשו"ת רבי משה גרשון מסופר על מעשיה מברחת שארעה בעירו של המחבר. פעם אחת, בשבת שלאחר חג הפסח, כאשר הזמין הגבאי בקריאת התורה, את אחד המתפללים שיעלה ל'מפטיר' קם פרנס החודש, ששימש גם כגבאי בית הכנסת, והיה עם הארץ גמור ומחוצף שזכה לתפקידו בגלל ה'מאה' ולא בגלל ה'דעה', דפק על שולחן הקריאה והכריז בקול רם כדין ופוסק מלידה: "בשבת זו אין קוראים למפטיר! כי הרי בהגדה של פסח כתוב בפירוש 'אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן'..."

שנון

מושגים ביהדות

ניסן

בט"ו בניסן ב'רכ"ח - נפטר יצחק אבינו בן 180 שנים. יצחק נולד כשאברהם היה בן 100 ושרה בת 90, ולא עזב בחייו את ארץ ישראל. בזמן "עקדת יצחק" בהר המוריה, היה בן 37 שנים.
בל' בניסן ד'תשצ"ח (1038) - נפטר רב האי גאון, מאחרוני גאוני בבל, ראש ישיבת פומבדיתא. נחשב מנהיג הדור, "אביהם של ישראל". הרמב"ם הגדיר אותו "אחרון הגאונים בזמן וראשון שבהם לחשיבות"
בל' בניסן ה'תרס"ט (1909) - מתקיימת הגרלת המגרשים ב'אהוזת בית' (אגודה שנוסדה ביפו, במטרה לבנות עיר עברית חדשה בארץ ישראל - לימים העיר תל אביב) מאורע שנחשב כיום ההולדת של תל אביב.

סיפור השבוע

שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו

היה זה לפני כמאה וחמישים שנה, בפרוס חג הפסח. בעיר חאלב שבסוריה נעלם ילד נוצרי, מוסאן שמו, והכמרים העלילו עלילת דם על בני הקהילה היהודית. ההמון המוסת שאג לנקמה, והמושל זימן אליו את הרב הראשי, הגאון רבי חיים מרדכי לבטון זצ"ל, שהכחיש את העלילה בכל תוקף. אך המושל בשלו: אם הילד לא יימצא בתוך ימים מספר, יוטלו על הקהילה קנס כספי עצום וגזירת גירוש מן העיר! יצא הרב מבית המושל והחל לטייל ברחובות העיר, להפיג מעט את מועקת נפשו ויגונו על הגזירה המאיימת על הקהילה המפוארת, בעוון עלילת שווא זדונית ומרושעת. כשעבר ברחוב הנוצרים, שמע שני ילדים משוחחים, והאחד מספר לשני כיצד הכומר לקח את מוסאן לכנסיה הנוצרית. חקר הרב כיצד נראה הילד, ופנה לבית המושל. הזמינו לבוא עימו לטיול קצר בעיר. תמה המושל, ונענה להזמנה. שמו פניהם לרובע הנוצרי, והרב התדפק על שער הכנסיה. השער נפתח, והמושל התקבל בכבוד רב, ותמה לביקור המזור. בינתיים הביט הרב אנה ואנה, הושיט ידו וקרא לילד ששוטט בפאתי החצר, "בוא הנה, אל תירא", אמר, "איך קוראים לך?!" "מוסאן", ענה הילד. הביט הרב במושל, הביט המושל בכמרים, והללו כבשו פניהם בקרקע. ציווה המושל ואסרום עד לביור הפרשה, וליהודים הייתה הרווחה. וכבימים ההם גם בזמן הזה, יחיש לנו הבורא פדותנו על ידי גדולינו ומאורינו!

יוסיף דעת

שמות החג

מקור השם פסח הוא מהתורה, בה נכתב: "ואמרתם זבח פסח הוא לה", אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים, בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל" (שמות, יב, כ"ז). קיימים שני פירושים למילה "פסח": על פי אבן שושן המשמעות היא "דילוג" כמו "פסיחה". פירוש נוסף, על פי אונקלוס, מסביר את המילה כ"הצלה" או "מתן חסות". השם המקראי, חג המצות, נקרא על שם המצות שאכילתן היא מצווה מיוחדת מדאורייתא ביום הראשון לחג, ובשאר הימים משמשות תחליף ללחם החמץ: "את חג המצות תשמור, שבעת ימים תאכל מצות" (שמות כג, טו). לעומת זאת, השם פסח מתייחס במקרא לקורבן פסח שאותו יש להקריב בערב חג המצות, בין הערביים: "ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח ל-ה'. ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבעת ימים מצות יאכל". (במדבר כח, טז-יז). בתפילה, מכונה החג על ידי חז"ל "זמן חרותנו, על שם היציאה מעבדות מצרים לחירות שהתרחשה אז. באופן דומה החג נקרא לפעמים גם חג החירות. שם מאוחר יותר לחג הוא חג האביב, המציין את הסימן לבואו של החג ואת העונה בה הוא חייב לחול לשם קיום מצוות "שמור את חג האביב ועשית פסח ל-ה' אלקיך כי בחדש האביב הוציאך ה' אלקיך ממצרים לילה" (דברים טז, א), ואף מעברים את השנה לשם כך. בקרב יהודי עיראק מוכר חג הפסח גם בשם שתאח'א, גלגול של הצירוף "השתא הכא" בארמית (ובעברית "השנה כאן") המוזכר בהגדה בפיוט 'הא לחמא עניא'. בקרב יהודי קווקז נקרא חג בשם ניסונו, הנגזר משם חודש ניסן העברי בהגייתו בניבם הפרסי.

יוסיף חכמה

"מים שלנו"

שאלו את ה"חזון איש" זצ"ל: הגמרא (פסחים מב.) מספרת, שרב מתנא דרש בפפוניא שלא ילושו המצות אלא ב'מים שלנו' במשך הלילה, שהם צוננים ולא יחמיצו העיסה. למחרת באו אליו כולם עם כדיהם, אמרו: "תן לנו מהמים שלך". העמידם על טעותם: לא התכוונתי למים שלי, אלא למים שעבר עליהם הלילה לאחר שאיבתם. מדוע סיפרה לנו הגמרא על טעותם של בני פפוניא, והעמידתם באור מגוחך? וענה: להפך, הגמרא העלתה על נס את בני פפוניא, שלא הרהרו אחר רבם, לא שאלו במה טובים מימיו ממימנו. צייתו באופן מושלם, גם להלכה שאינה מובנת בעליל! נצטט דברי הגמרא (סוטה יב.): עמרם גדול הדור היה. כיון שגזר פרעה הרשע "כל הבן הילוד היארה תשליכהו", אמר: לשווא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו, עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, גזרתך קשה משל פרעה... עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. לא נתפס, איזה ציות לגדול הדור! ואפילו לא ציווה, אם גרש - מגרשים כולם. כאיש אחד. החזיר, והחזירו כולם! בני ישראל יצאו ממצרים. סוף סוף, מעבדות לחירות, מאפלה לאור גדול. ולפתע מצוה משה: חוזרים! מה חוזרים, לאן חוזרים? "נעישו כו, להגיד שבחם ששמעו לקול משה, ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו, אנו צריכים לברוח. אלא אמרו: אין לנו אלא דברי בן עמרם!" (רש"י שמות יד, ד).

"נר ה' נשמת אדם" - פטירת הצדיקים זצוק"ל בחודש ניסן - "צדיקים במיתתן נקראו חיים"

הרב מסעוד חי
בן שמעון

ה' ניסן תרפ"ה (1925)
כ' ניסן תרפ"ה (1925)
היה אב בית דין ורבה
הראשי של מצרים.
תרגם את השולחן ערוך
לערבית ספורות.

הרב אליהו
בקשי דורון

י"ט ניסן תש"פ (2020)
היה הראשון לציון והרב
הראשי לישראל, שימש
כראש מוסדות "בני אב"
ו"דבי אליהו" בירושלים.

הרב מאיר
אבונחירא

י"ז ניסן תשמ"ג (1983)
בעל מופתים וראש ישיבה,
מרבני עולי מרוקו.
מכונה ה"בבא מאיר",
בנו בכורו של ה'באבא סאלי'.

הרב שלום
משאש

י' ניסן תשס"ג (2003)
פוסק הלכות מגדולי רבני
עולי מרוקו. היה רבה הראשי
של מרוקו ורבה הראשי
הספרדי של ירושלים.

הרב שלמה
מוסיוף

ה' ניסן תרפ"ב (1922)
היה נגיד, חכם ומקובל.
מרבני עולי בוכארה
וממייסדי שכונת 'הבוכרים'
ושכונת 'כרם שלמה' בירושלים.

אימרת השבוע

"אבי, אבי, מתי תביא את אליהו הנביא?" (רבי אברהם אבן עזרא)

מדור הסגולות והמנהגים

מאת מייסד העלון רב יהדות 'משהד' בישראל ורב קהילת "תפארת רפאל" מזרנו הרב שלמה זביחי שליט"א

בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, אך בכל דור ודור - העבירו לנו חכמי ישראל וזכרונם לברכה - מנהגים, כוונות וסגולות מופלאות לעניינים שונים. **ליל הסדר הוא לילה המסוגל ביותר לקיבול תפילות וישועות**, וכל הנוהג בו את הכבוד הראוי ומקיים אותו על פי ההלכה, מובטח לו שיושוע וייצצל מכל מרעין בישין ואף יזכה לשפע גדול ברוחניות וגשמיות.

הנזהר במצוות אכילת מצה כתיקונה - מושך על עצמו שפע נפלא, ושמירה והגנה מכל דבר רע ומכל פורענויות המתרגשות ובאות לעולם. ורמזו לכך נמצא בפסוק "כי מִכַּל צָרָה הַצִּילֵנִי" (תהילים נד'), ראשי תיבות מצה. כמו כן הדבר מועיל לו לרפואה שלימה, כמו שנאמר בזהר הקודש שהמצה נקראת גם 'אוכל של רפואה'. 'הרוקח כתב שהמקיים מצוות אכילת מצה כהלכתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. ובוה פירש רבינו חיים פלאגי זצוק"ל את דברי הפסוק שאומרים ב'הלל' 'ברוכים אתם לה' עשה שְׁמַיִם וָאָרֶץ' (תהילים קטו') סופי תיבות מצה.

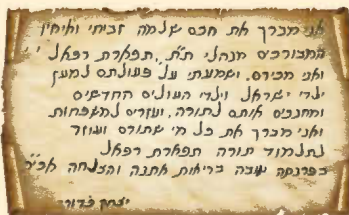
סגולה לפרנסה בשפע - בכל ימי חג הפסח בכלל, ובליל הסדר בפרט, מסוגלת התפילה על הפרנסה להתקבל. המקור לכך הוא במסכת ראש השנה: "בפסח נידונים על התבואה". ה'אורחות חיים' מביא בשם הספר 'יפה ללב' כי סגולה מן המובחר היא להשאיר חתיכה קטנה מהמצה של האפיקומן בבית, ולהצניעה במקום נסתר למשך שאר ימות השנה. והנהגה זו טובה היא לשמירה ופרנסה טובה, בנקל ובשפע.

בעל השפע חיים מבאר שהסיבה שלא נזכר שמו של משה רבנו בכל נוסח ה'הגדה של פסח': ללמדנו שכדי לזכות לגאולה, אין בני ישראל זקוקים למנהיג גדול וקדוש כמשה רבנו, רק צעקה ותפילה מקרבות את הגאולה - כמו שזה גרם לגאולת ישראל ממצרים, שנאמר: 'ותעל שועתם אל האלקים'.

מבארים בשם ה'חתם סופר': הטעם למנהג ללבוש 'קִיטל' בליל הסדר, הוא: בלילה הזה מחויב כל אב למסור לבנו את ניסי השם יתברך, שכל אמונת ישראל תלויה בוה, וכדי שיעשה כן בשלמות, ילבש 'קִיטל' שהוא בגד לבן הדומה לתכריכים, ובכך יזכיר לעצמו יום המיתה - ואם לא עכשיו אימתי. וישים אל ליבו שעליו להקים דורות שימשיכו בדרך ה' מתוך אמונה פשוטה, וימסור ביתר שאת את כל גבורות ה' ונפלאותיו לדור אחרון.

מנהגי קהילות ישראל: בעוד שיהודי אשכנז אינם אוכלים קִיטניות בפסח, הנשים היהודיות בכורדיסטן נהגו לכבס את שקי הקטניות טרם הפסח, ולברור את הקטניות היטב על מנת להוציא מהן כל שארית של חיטה. יהודי תוניס נהגים לאכול אורז מבושל בסעודת הצהריים של ערב החג, ואוכלים אורז לכל אורך החג. אולם החומס אסור עליהם במהלך ימי הפסח, ככל הנראה בגלל שמו - המזכיר את המילה חמץ (חמס). יהודי מרוקו נהגו להימנע אף הם מקטניות, למעט קטניות ירוקות כגון אפונה ופול המהוות דווקא חלק מרכזי בתפריט החג. בני תימן נהגים לקרוא את ההגדה כולם יחדיו בניעימה מיוחדת. בני כורדיסטן נהגו לערוך ארוחות סדר גדולות, של עשרות משפחות יחדיו שהגיעו לעיתים גם למאות אנשים. גם בקרב יהדות פרס מקובל היה לערוך את הסדר כל השכנים בביתו של אדם נכבד או תלמיד חכם. יהודי הקווקז נהגו ללבוש לליל הסדר את לבושם המסורתי "לבוש אנשים בני חורין", כשהם מזויינים בסכינים ואקדחים בחגורים. בקרב יהדות תוניס ומרוקו מקובל להעביר את צלחת הסדר מעל לראשי הסועדים לאחר הקידוש, בשירת "בְּהִילָוִי יִצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם, הָאֵל לְחָמָא עֲנִיָא בְּנֵי חוֹרִין". מוכר במיוחד הוא מנהג יהדות פרס ואפגניסטן, שבמהלך קריאת "יִצְנֹוּ", תופס כל בן משפחה בבצל ירוק או ב'כרישה' ומצליף בחבריו, מכמה סיבות וטעמים.

ברכת זקן המקובלים רבינו יצחק כדורי זצוק"ל

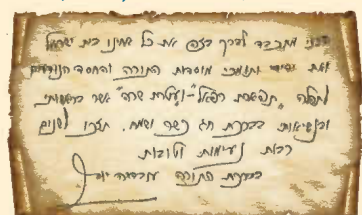
ברכת חג מיוחדת ומרגשת ממאורי ישראל בכתב יד קודשם לתומכים והמסייעים למוסדות התורה והחסד "תפארת רפאל" אשר עמדו בראשותם ובנשיאותם.

הציבור נקרא להרים את תרומתו! ב"ה המוסדות קיימים מעל יובל שנים שבהם עוסקים בהפצת תורה ויהדות בארץ ובעולם, עזרה וסיוע לנצרכים, ועוד מפעלים ברוכים ב"ה

עזרתך נחוצה לנו כדי לשמור על הקיים, ואף להגדיל ולהרחיב את פעילותנו

ויהי רצון שבזכות זה תתברכו בכל מילי דמיטב אתם ובני ביתכם בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות וברכת הרבנים זצ"ל תעמוד לכם - אמן

ברכת הראשון לציון הגאון מן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

לתרומות בכל אמצעי תשלום בטלפון מס' 260-260-1800

המדור לילדי ישראל

חג הפסח

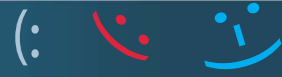
אחרי כל העבודות והנקיונות הנה מגיע לו החג המיוחד הזה. חג בו כלנו נסב סביב שלחן הסדר בעזרת ה', ונספר ביציאת מצרים. יציאת מצרים היא בעצם ההתחלה של עם ישראל. ה' הוציא אותנו מארץ מצרים ומהעבודה הקשה, והפך אותנו לעם, עם של ה'. כל כך חשוב לזכור את יציאת מצרים ואת כל הנסים שה' עשה לנו. **בחג הפסח יש מצוה מיוחדת לספר על יציאת מצרים.** אבל הארוע הזה כל כך חשוב, שגם בשאר ימות השנה יש מצוה לזכור אותו. לכן אנחנו מזכירים את יציאת מצרים בקריאת שמע כמה פעמים בכל יום. **גם יום השבת האהוב שמגיע כל שבוע הוא זכר ליציאת מצרים,** כמו שאומרים בקדוש. כך שביליל הסדר **שחל השנה מיד אחרי השבת,** ישנו חבור כפול ליציאת מצרים! וכל זה כדי שנדע מאין באנו וכיצד ה' הנהיג אותנו מאז ועד היום. בזכות זה, עם ישראל יוכל להמשיך ולהיות עם הנצח ואור לגוים.

חג הפסח מכנה בארבעה שמות: 1. **חג הפסח** - על שם הפסיחה והדלוג שדלג הקדוש ברוך הוא על בתי היהודים בארץ מצרים בזמן מכת בכורות. רק בכורות מצרים נפגעו במכה זו. למחרת, ביום ט"ו בניסן יצאו עם ישראל ממצרים באפן נסי. 2. **חג המצות** - החג נקרא כן על שם מצות אכילת מצה. לאחר מכת בכורות נבהלו המצרים והתחילו להתחנן לפני עם ישראל שיצאו מהר ממצרים. הם חששו שאם היהודים יתמהמהו, ימותו כל המצרים! מהלחץ של המצרים לא הספיק בצקם של היהודים לתפח ולהחמיץ, והם אפו מצות. זכר למצה זו אוכלים בפסח מצות. 3. **חג האביב** - חג הפסח חיב לחול בחדש האביב. לפיכך, אם יתכן מצב שבו הפסח יחול בחורף, מוסיפים עוד חדש אדר, כדי שהפסח יחול באביב. 4. **חג החרות** - בחג הפסח יצאו עם ישראל מעבדות לחרות. זו הסבה שאנו מסבים בליל הסדר כבני מלכים. בפסח אנו זוכרים שהבורא בכבודו ובעצמו הוציאנו ממצרים, ולכן אנו יושבים בהסבה, בכדי שנחוש את עצמנו כבני חורין.

החלק שלנו, הילדים, חשוב מאוד בליל הסדר. אפילו פותחים אתו את ההגדה: "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?" בסדר אנו רואים כל מיני דברים מוזרים, ושואלים עליהם ארבע שאלות: 1. למה טובלים פעמים בליל הסדר את הכרפס במי מלח, ואת המרור בחרסת? 2. למה אוכלים מצה בליל הסדר? 3. מדוע אוכלים מרור בחג הגאולה השמח? 4. מפני מה אוכלים בהסבה את התשובות לכל השאלות? יענה לנו אבא באמירת ההגדה. הסבה שאנו חוגגים את הפסח מדי שנה, היא כדי לזכור את נפלאות הבורא ביציאת העם ממצרים. **יחד עם הכוס הרביעית, מוזגים גם כוס חמישית לאלהינו הנביא.** כוס זו מחזקת את האמונה בביאת המשיח, שאליהו מבשר את בואו. לכן דוקא בדורות האחרונים מעמידים כוס מיוחדת, להזכיר את קרבתנו אל ביאת הגאולה. מועדים לשמחה!

פנית הבדיחות לילדים

למה האפיקומן לא מחפש את עצמו? כי הוא כבר מצה!

מה פרעה אמר למשה אחרי המכות - היה עשר!!!

לאיפה אסור ללכת בפסח? לבית לחם.

מתי יושבים שבוע מחוץ לבית חוץ מסוכות? בשבוע שלפני פסח...

עיוור (הקורא כתב בריל) שבא לאכול בסדר פסח, תפס מצה מישהו אותה בידיו ופתאום קם הפסיק את הקורא ואמר: "תגידו, מי כתב את השטויות האלה?!"

אין כמו החגים שלנו: בפסח: אין מה לאכול. בסוכות: אין איפה לאכול. בראש השנה: אין זמן לאכול. יום כיפור: אסור לאכול. בתשעה באב: גם אי אפשר לאכול. בפורים: שיכורים מכדי לאכול. בחנוכה: משמין מכדי לאכול. בשבועות: עייפים מכדי לאכול. ועד שיש טו' שבט הכול יבש...

דברי הימים

סדר מאורעות יציאת מצרים:

יציאת מצרים הייתה בשנת ב'תמ"ח, לאחר שהייה במצרים של 210 שנה. ביום רביעי י"ד בניסן, שחטו את קורבן הפסח. בליל יום חמישי, הייתה מכת בכורות ובבוקר יום חמישי, ט"ו בניסן, יצאו בני ישראל ממצרים. ביום הרביעי, נודע לפרעה על בריחתם ורדף אחריהם יום חמישי ושישי. בליל יום השביעי, ליל יום רביעי כ"א בניסן, **התרחש נס קריעת ים סוף**. בני ישראל **שהו במדבר ארבעים שנה**, משנת ב'תמ"ח עד ב'תפ"ח, ועברו 42 מסעות. **בשביעי של פסח** נסעו מים סוף למרה, בכ"ה הגיעו למרה וקיבלו עשר מצוות, בא' באייר נסעו לאלים ומאלים בי"א באייר לאלוש, בט"ו באייר החל לרדת המן, בכ"ב באו לרפידים ושם הייתה **מלחמת עמלק ובארה של מרים** נבעה מים. בא' בסיון הגיעו למדבר סיני **וזכו לענני כבוד**, במשך חמישה ימים עלה משה לראש ההר והגיד לעם את דברי ה'. **בשבת קודש** ו' בסיון ב'תמ"ח (לפי חכמים), **ניתנו עשרת הדיברות והתורה לישראל**. בז' בסיון עלה משה להר סיני ושהה שם עד י"ז בתמוז שאז חטאו בעגל ומשה שיבר את הלוחות. בי"ח בתמוז, עלה שוב עד כ"ח באב, ועלה שוב בכ"ט באב עד י' בתשרי "ויאמר ה' סלחתי כדברך".

מאורעות ט"ו בניסן: בט"ו בניסן, **אירעו מאורעות רבים לעם ישראל:** ברית בין הבתרים, מלחמת אברהם עם ארבעת המלכים, הצלת אברהם מאור כשדים, בשורת המלאכים לאברהם על הולדת יצחק ולידתו בדיוק שנה לאחר מכן, חלום יעקב עם שרו של עשיו, התגלות הקב"ה למשה בסנה, מכת בכורות, יציאת מצרים, מלחמת סיסרא, הנס גדול בימי חזקיהו המלך ומפלת סנחריב, חלום נבוכדנאצר, הריגת בלשאצר, כתיבת הספרים על ידי המן להשמיד וליל הנדודים של אחשוורוש. **בט"ו בניסן** ג'תל"ג, **נפלה מצדה** והסתים המרד הגדול של יהודי ארץ ישראל נגד האימפריה הרומית, ששיא חורבנו היה שריפת בית המקדש השני 5 שנים קודם לכן, בשנת ג'תתכ"ח. **בט"ו בניסן** ג'ת"ד, **קיימה אסתר את הסעודה לאחשוורוש** והמן וצמחה גאולת ישראל. **בט"ו בניסן**, מתחילים לספור **ספירת העומר** ובו ביום הניפו את העומר בזמן שבית המקדש היה קיים והתבואה החדשה הותרה באכילה.

מפניו מרן הגר"ע יוסף יצחק

יציאת מצרים של הראשון לציון

בשנת תש"ז (1947), יצא הראשון לציון מרן רבינו עובדיה יוסף יצ"ל למצרים, לבקשתו של הראשון לציון עזריאל יצ"ל, להקים עולה של תורה. שם שימש כסגנו של הרב הראשי חיים נחום אפנדי וכאב בית דין. במצרים, מצא מחויבות דתית חלשה בקרב המוני העם, ובעיקר בקרב המנהיגות והרבנים המקומיים.

מספר מרן יצ"ל: בהיותי בגולה משרת בקודש במצרים (קהיר), סבלתי מרורות מאנשי השלטון אשר חיפשו עלי עלילות ברשע להתעולל, בזמן מלחמת השחרור, בשנת התש"ח, סבבוני כתרונני מנוחה ויותר מהם סבלתי מפורשעי ישראל. כשהייתי במצרים לפני שנים רבות, השגחתי על כשרות המצות כדי שאנשים יאכלו מצות כשרות, דאגתי לשאוב "מים שלנו", שאבתי 3 חביות, ושאלתי את המשגיח שהיה על אפיית המצות, האם זה מספיק? והוא אמר שזה די והותר! ואני סמכתי עליו. באחד הימים, הגעתי בפתע אל המאפייה, לבדוק מה מצב הכשרות שם, והנה אך שהמנהל ראה אותי, מיד הזמין אותי למשרדו לשתות קפה עימו, אבל אני דחיתי אותו, הוא רצה לשחד אותי ע"י הקפה, אבל אני מיד נכנסתי פנימה, והנה אני רואה שהם משתמשים במי ברז רגילים, ולא במים השאובים שנקראים "מים שלנו", שתקתי ולא אמרתי כלום, וזה האחראי על המים נהיה חיוור כמו סיד, לא ידע מה לעשות, ואני בכוונה עמדתי שם לראות איך יפול דבר, והנה הנשים שהיו לשות את הבצק התחילו לצעוק לו שיביא להם מים, ובלית ברירה לקח מים מהברז ונתן להם. אז קראתי לאחראים ושאלתי אותם: במים האלה מן הברז אתם לשים מצות? איך אתם עושים כך? קראתי למנהל ואמרתי לו שיקנה עוד כמה חביות שנשאב עוד מים והכל יבוא על מקומו, אבל הוא היה רשע, אמר לי: אין תקציב! השבתי לו: וכי אתה רוצה שנאכל חמץ? והוא טען כנגדי: אבל למה קודמך בתפקיד שתקו ולא אמרו כלום?! והאמת היא, אולי רימו אותם, לקחו אותם למשרד לשתות קפה, ובינתיים היו מעלימים את הבעיות. מפאת דברים כגון אלו ורדיפות מצד המשטר המיצרי חזר מרן ארצה בתש"י (1950).

גדולי ישראל באפיית מצות לחג הפסח

הראשון לציון ורבה של ירושלים רבינו שלמה עמאר שליט"א

הראשון לציון רבינו אליהו בקשי דורון יצ"ל

הראשון לציון רבינו מרדכי אליהו יצ"ל

הראשון לציון מרן רבינו עובדיה יוסף יצ"ל

חבר מועצת חכמי התורה רבינו ראובן אלבו שליט"א

חבר מועצת חכמי התורה רבינו שמעון בעדני יצ"ל

נשיא מועצת חכמי התורה רבינו שלום כהן יצ"ל

הראשון לציון ורבה הראשי לישראל רבינו יצחק יוסף שליט"א

העלון התורני השבועי 'תפארת רפאל' הינו העלון הוותיק בארץ

היוצא לאור משנת תשמ"ה (1985) מידי שבוע בעשרות אלפי עותקים ומחולק בכל רחבי הארץ ולקהילות בחו"ל. גדולי ישראל סמכו ידיהם על עלון זה שמפיץ את תורת רבני ספרד והמזרח ומנחיל את מורשת יהדות ספרד המפוארה יחד עם הלכות וזמנים ממרחב רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

הראשון לציון רבינו יצחק יוסף שליט"א נותן את עצתו הדרכתו וברכתו לרגל הוצאת עלון מספר 1,800

רבה של ירושלים רבינו שלום מושאל זצ"ל מתפעל מהעלון השבועי התורני יחד עם הרבנים זביחי שליט"א

המקובל האלקי רבינו יצחק כדורי זצ"ל קורא את העלון 'תפארת רפאל' שהיה מגיע לידיו מידי שבת בשבתו

הראשון לציון מרחבינו עובדיה יוסף זצ"ל עם מייסד העלון הרב שלמה זביחי שליט"א המגיש לפניו את עלון מספר 500

"הסידור השלם ליום השבת ויום טוב"

הראשון לציון הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א מתפעל מהסידור המהודר עם מורנו רב הקהילה הרב שלמה זביחי שליט"א

מכון הוצאת הספרים וחקר כתבי יד של מוסדותנו "תפארת רפאל" שמח לבשר לרבני, גבאי ומתפללי בתי הכנסת, על הוצאת סידור התפילה השלם ליום שבת קודש ויום טוב בנוסח עדות המזרח. הסידור הודפס בפורמט גדול, ובאותיות גדולות, עם כל כללי הדקדוק למען ירוץ בו הקורא.

נוסח הסידור מתוקן ומוגה בדקדוק רב, על פי נוסחאותיו המדויקות של מאור ישראל הראשון לציון הגאון הגדול מרחבינו עובדיה יוסף זצוק"ל. למען רומם בית אלוקינו ולכבד את שבת הקודש ויום טוב, הסידור הודפס על נייר קרם "בייבל" משובח, כמו כן כריכת הסידור הינה מפוארת מאוד, דפי הסידור צבועים בצבעיהם בצבע תכלת, וסימניה חזקה עבה ויוקרית מעטרת אותו.

ניתן להקדיש את הסידור לכל מטרה שהיא! (ג.ב. מפאת קדושת השבת לא צויין מחיר הסידור)

לפרטים והזמנות במחיר מסובסד ניתן לפנות למוסדותנו בטלפון: 1-800-260-260

מוסדות התורה והחסד "תפארת רפאל"

ע"ש רבי רפאל זביחי זצ"ל, מיסודו של מרחבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

תמיד למען צה"ל, מג"ב וכוחות הבטחון

ועכשיו יותר מתמיד.

לתרומות: 1800-260-260

טלפון בארצות הברית USA: 1-866-676-86-96

מדור ההלכה על פי הראשון לציין הגאון
מזן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ס

עֲשֵׂה לְךָ רֵב

הִלְכוֹת סְפִירַת הָעוֹמֵר

- א. נאמר בתורה (ויקרא כג טו) "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה **שבע שבתות תמימת תהיינה**". וקיבלו רבותינו ז"ל, שפירוש "ממחרת השבת" היינו מחרת יום טוב הראשון של פסח שהוא יום שבתון, לפיכך מצוות עשה לספור ספירת העומר החל מליל ט"ז בניסן עד סוף שבועה שבועות.
- ב. אין מצוות ספירת העומר אלא **מדרבנן, זכר למקדש**. ולפיכך יש להשמיט מנוסח "לשם יחוד" שלפני ספירת העומר את הנוסח: "הרינו באים לקיים מצוות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם וכו'", מאחר שספירת העומר בזמן הזה מדרבנן. וכן אין לברך שהחיינו על ספירת העומר, כיון שהספירה נתקנה זכר למקדש, וגם אין מברכים שהחיינו על מצוה שבדיבור.
- ג. **זמן ספירת העומר בלילה**, ואם שכח לספור בתחילת הלילה סופר והולך כל הלילה. ולכתחילה נכון לספור אחר צאת הכוכבים. במוצאי שבת סופרים העומר קודם ההבדלה. וכן כשחל יו"ט האחרון של פסח במוצ"ש, יספרו את העומר קודם ההבדלה.
- ד. מצוות ספירת העומר בכל לשון שהוא מבין. ואף בלשון הקודש צריך לכתחילה להבין הספירה. ואם אינו מבין לשון הקודש, וספר בלשון הקודש לא יצא, ויחזור לספור בלשון שמבין בלא ברכה.
- ה. **נוסח הספירה הוא "לעומר"** ולא "בעומר". וכשמגיע לשבעה ימים, אומר היום שבעה ימים לעומר, שהם שבוע אחד.
- ו. מצווה לחנך את הקטנים לספור את העומר בכל יום, ויש לחנכם לספור עם ברכה כדת. וקטן ששכח לספור איזה לילה בימי הספירה רשאי להמשיך לספור בברכה משום חינוך. **נשים פטורות ממצוות ספירת העומר**, הואיל ויש לה זמן קבוע. וכל מצוות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. ואם רצו לספור בלי ברכה רשאות.
- ז. **קטן שהגדיל באמצע ימי הספירה ונעשה בר מצוה**, אינו רשאי להמשיך לספור ספירת העומר בברכה. ואף שעד אותו יום ספר מדי לילה בלילה בברכה, משום מצוות חינוך, אף על פי כן עליו להפסיק מלברך הלאה על ספירת העומר ביום שהגיע לי"ג שנה ויום אחד, מפני שכל ספירותיו שהיו בקטנותו אינן מוציאות אותו ידי חובתו לכשיגדל. כיון שאז היה פטור מכל המצוות.
- ח. **מצוות ספירת העומר צריכה להיות מעומד**, אך זקן או חולה שקשה להם לעמוד רשאים לספור העומר לכתחילה כשהם יושבים. יש אומרים שנכון לספור מיד אחר קדיש תתקבל של ערבית, אבל בירושלים נוהגים לספור העומר אחר סיום עלינו לשבח.

היכוננו ל"יום שכולו תורה" המרכזי בארץ

המתקיים זה יובל שנים (משנת תשל"ג) ככל שנה במוסדותינו "תפארת רפאל" במקום שבו התחיל רעיון ה'בר בר' בע"ה ב'יום העצמאות' יום שלישי ו' אייר (5/13) בבית הכנסת "צעירי בני בנימין" רח' החיזיון 3 תל אביב, בהשתתפות גדולי הרבנים והמרצים ובראשם הראשון לציין הגאון רבינו יצחק יוסף שליט"א הכנס יועבר בשידור חי לטובת הצופים והמאזינים

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ניו יורק	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	כניסת החג
7:24	6:56	6:58	6:56	6:57	
8:30	7:48	7:50	7:48	7:49	יציאת החג
8:58	8:38	8:40	8:37	8:40	רבינו תם

עלון השבוע מוקדש לכבוד רב קהילת 'תפארת רפאל' ורב יהדות 'משהד' מורנו הרב שלמה בן רפאל ושרה זביחי שליט"א הקב"ה יתן לו כח ובריאות להמשיך לזכות את הרבים בארץ ובעולם ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח - אמן

עֵלוֹן חַג הַפֶּסַח

(מוריד הטל ב'מוסף')
(במוצאי החג - ספירת העומר)

הפטרה
"בַּעַת הַיְיָא"
יְהוֹשֻׁעַ ה'

תלמוד תורה לבנים

- שיעורי תורה ויהדות לכנות כולף ובית מדרש
- כנסים תורניים
- קירוב רחוקים
- מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד
- דאגה לרווחת החיילים בצה"ל
- עזרה לנזקקים
- הדרכה רוחנית לעולים חדשים
- מוקד עולמי לאמירת תהילים
- שבועון תורני

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com

הנצחה לזכר יקירכם ותרומות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל" המשדך: רח' קפלונסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260